

Η Διαχείριση του Θανάτου

Παναγιώτης Μπλέτσας

Το θέμα του θανάτου είναι ένα από τα θέματα, ίσως το βασικότερο, που μέσα στον χρόνο έχει αποκτήσει -πολλοί, εδώ, θα διατυπώσουν πως την κατέχει a priori και ουσιοκρατικά- μια οικουμενική διάσταση. Παρά, δηλαδή, τις διαρκείς κοινωνικο-ιστορικές μετατοπίσεις, τους μετασχηματισμούς της προοπτικής και τις αναδιατάξεις των σημασιών παρατηρείται μια απανταχού παρουσία, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, της σημασίας του φαινομένου του θανάτου, όπως αυτή αποκρυσταλλώνεται στη λογοτεχνία, την ποίηση, το θέατρο, τη φιλοσοφία αλλά και αλλού. Πώς άλλωστε, θα διερωτηθεί κανείς, να μην είναι πανταχού παρούσα όταν η εμπειρία της πεπερασμένης ζωής συναντά το πεπρωμένο του;

Μάλιστα, θα μπορούσε κάποιος να πει, πως η ερμηνεία της σημασίας του θανάτου -όχι το φαινόμενο καθαυτό αφού, ως τέτοιο, δεν δύναται να βιωθεί- αποτελεί σημείο αναφοράς που, παρότι είναι ασταθές, μιας και πρόκειται για ερμηνεία, κατέχει αρκετά κρίσιμο ρόλο για την ανθρώπινη ύπαρξη. Η εσχατολογία, όπως έχει φανεί αρκετές φορές ιστορικά, και η στάση (αποδοχή ή μη) του υποκειμένου απέναντι στο προδιαγεγραμμένο τέλος καθορίζει πολλές φορές το νόημά του.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, σύμφωνα με το οποίο καθίσταται φανερός ο ρόλος της ερμηνείας του θανάτου ως σημείο αναφοράς για το υποκείμενο, αποτελεί η κοινή παραδοχή του δυνατού σημείου των μαχητών του Ισλαμικού Κράτους : η επιδίωξη ή, τουλάχιστον, η ενδεχόμενη επιδίωξη του θανάτου. Δεν θα ήταν ακραίο να ειπωθεί, ότι όλα τα συστήματα ασφαλείας αποδομούνται, με μιας, από αυτή τη μετάθεση του νοήματος, από την πλευρά των τζιχαντιστών, στο υπερβατικό Εκεί. Κάτι παρεμφερές ανέδειξαν και οι επιθέσεις στο Παρίσι. Η διαχείριση της επίθεσης, με άλλα λόγια, ως μια δράση πάνω στη δράση του αρχικώς επιτιθέμενου, θα μπορούσε να ακυρωθεί ως στρατηγική

αφορώσα τον αισθητό κόσμο ,αν το γνωστικό και το βουλευτικό στοιχείο του θανάτου, που διαπερνά τον επιτιθέμενο, ήταν υπερχειλές. Όταν το είναι φλερτάρει σκόπιμα με το μη-είναι η απειλή του τελευταίου δεν είναι και τόσο απειλιτική γιατί, απλούστατα, δεν εκλαμβάνεται ως μη-είναι. Καθίσταται ,όμως, στην πραγματικότητα ,αυτή η μετάθεση του νοήματος ορατή καθολικά στο βάθος και στο πλάτος αυτών που απαρτίζουν το Ισλαμικό Κράτος ή μήπως η πραγματικότητα έρχεται να προδώσει μια απαγκύστρωση του νοήματος στο ιστορικό και χρονικό *Εδώ*;

Η πρώτη, ίσως και η πιο κραυγαλέα, συνθήκη, που έρχεται να ξεκλέψει λίγη δύναμη από την τρομακτική παντοδυναμία της απαξίωσης του υλικού κόσμου, είναι η δημιουργία μιας πρώιμης κρατικής δομής. Υπουργεία, εμπορικές συναλλαγές, κάθετη ιεραρχία, στρατός και ποινικοί κανόνες είναι κάποια από τα στοιχεία που μοιράζονται έναν κοινό πυρήνα με κάθε κρατικό μηχανισμό και τα συναντά κανείς στη διάρθρωση του Ισλαμικού Κράτους, όπως αυτά γίνονται γνωστά από εκπαιδευτικά εγχειρίδια στελεχών του χαλιφάτου αλλά και από την δραστηριότητα που αναπτύσσει το IS. Σε αυτό το δεδομένο εμφανίζεται, ότι οι αυστηρές θρησκευτικές επιταγές τους δεν αποτελούν γι' αυτούς, απλώς το εισιτήριο για την αιωνιότητα υποβαθμίζοντας τη ζωή και το υπάρχον σε ένα προσωρινό πέρασμα αλλά καναλιζάρονται μέσα από τις κρατικές δομές, για να έρθουν να εδραιωθούν στο παρόν κοινωνικό-ιστορικό πεδίο. Αν δώσει κανείς βάση στις επιβαλλόμενες από το Ισλαμικό Κράτος ποινές (π.χ. θανατική ποινή σε ομοφυλόφιλους ή αλλόθρησκους), θα διαπιστώσει ότι η τήρηση των θρησκευτικών επιταγών δεν εκλαμβάνεται από αυτούς, απλώς, ως το κριτήριο για την θέση τους στη άλλη ζωή αλλά ως κάτι που θα πρέπει να εξασφαλίζεται από τις δομές και τους μηχανισμούς που οι ίδιοι δημιούργησαν. Σε αυτό το σημείο είναι κιόλας που η θρησκεία ολισθαίνει στη μεταφυσική του Ισλαμικού Κράτους και το Ισλαμικό Κράτος μετακυλίεται στην πολιτική της θρησκείας.

Αυτή, μάλιστα, η σύζευξη του θρησκευτικού γράμματος με την κατασταλτική λειτουργία μιας, μες τις άκρες, κρατικής δομής

θυμίζει κάτι από την απώτερη και προφανώς προδιαφωτιστική, αρχαιολογία της Δύσης. Παρά, δηλαδή, τις εξαιρετικά πολυπληθείς διαφορές ως προς τις συνθήκες και τις αιτίες ανάδειξης και σεβόμενος το αφαιρετικό της αντιστοιχίας, θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει ότι το υποστασιακό έρεισμα των μεσαιωνικών κρατικών μορφωμάτων με το χαλιφάτο μοιράζονται έναν κοινό πυρήνα: την διάχυτη ανάγκη για θεσμική κατοχύρωση από μια υπερδομή, του συνόλου των θρησκευτικών επιταγών, πριν αυτές γίνουν ηθική... Για το IS συγκεκριμένα, οι επιταγές αυτές αποκρυσταλλώνονται και διευθετούνται θεσμικά, κατόπιν θρησκευοποίησης του τραύματος του νεο-ιμπεριαλισμού, γεγονός που ανατρέπει την πλήρη μετάθεση του νοήματος στο α-ιστορικό διηνεκές και έρχεται να το παγιώσει στον κρατικίστικο Λόγο.

Ο όρος “Ισλαμικό Κράτος” θα μπορούσαμε να πούμε ότι φωτογραφίζει κινηματογραφικά τα προαναφερθέντα. Αν εμπιστευτούμε τα ίχνη του όρου, θα παρατηρήσουμε αυτή τη διαρκή αναβολή και αυτοακύρωση του νοήματος του ενός μέσα στο άλλο. Πιο αναλυτικά, το νόημα του σημείου “ισλαμικό” αναβάλλεται και μετατίθεται στη λέξη “κράτος”. Από την άλλη το νόημα της λέξης “κράτος” αναβάλλεται και μετατίθεται μέσα στο σημείο “ισλαμικό”. Αυτή η διαρκής παλινδρόμηση του νοήματος εντός της αλυσίδας σημασιοδότησης (Ισλαμικό Κράτος) μαρτυρεί και την διαρκή αμφιταλάντευση του νοήματος μεταξύ του *Εδώ* και του *Εκεί*. Αν συνεχίσουμε αυτό το σχήμα, θα παρατηρήσουμε ότι από αυτόν τον αλληλοπροσδιορισμό των σημείων, προκύπτει ότι το σημαινόμενο του καθενός δεν είναι παρά ένα σημαίνον. Ένα δηλαδή γλωσσικό σημείο. Από αυτό προκύπτει μια διαρκής μετάθεση του νοήματος, που αυτή την φορά δεν αφορά το υπερβατικό επέκεινα αλλά λαμβάνει χώρα καθηλωμένη (ενν. η μετάθεση) στα σχήματα λογικής και ελέγχεται από αυτή. Από την αμφιταλάντευση αυτή δηλαδή θα μπορούσε κάποιος να κρίνει νικητή το *Εδώ*, λόγω της διαρκούς αναβολής του νοήματος από σημαίνον σε σημαίνον.

Μια ακόμη συνθήκη, που προσδίδει λίγο Χρόνο στο α-χρονικό *Εκεί*

ή αλλιώς ιστορικοποιεί το α-ιστορικό επέκεινα των τζιχαντιστών, προκύπτει από την ιστορικότητα του ισλαμικού τζιχάντ. Αν ξεδιπλώσει κάποιος το ιστορικό νήμα του IS, πιθανότατα να καταλήξει στην οργάνωση των Αδελφών Μουσουλμάνων ως την μήτρα του σημερινού εξτρεμιστικού ισλαμικού μορφώματος. Η οργάνωση αυτή δημιουργήθηκε στην Αίγυπτο και θα μπορούσε να πει κανείς ότι σφυριλατήθηκε από την διαρκή σύγκρουση με τα καθεστώτα της Αιγύπτου κατά μεγάλο μέρος του 20αι.. Μάλιστα, ο αντικαθεστωτικός αγώνας των Αδελφών Μουσουλμάνων οδήγησε και στη βίαιη εκτόπιση μεγάλου κομματιού τους από την Αίγυπτο στη Μέση Ανατολή, όπου και δημιούργησαν ένα οργανωτικό δίκτυο με το πέρασ των χρόνων. Δεν θα ήταν υπερβολή να ειπωθεί, πως μεταξύ του IS και του προαναφερθέντος δικτύου υπάρχει μια σχέση ιστορική. Προς επίρρωση αυτού, ο Άημαν Αλ Ζαουάχιρι, γνωστός από την προτροπή στους ιρακινούς τζιχαντιστές να ριχτούν στον πόλεμο μετά το ξέσπασμα του συριακού εμφυλίου, ήταν μαθητής του Μουχάμαντ Κουτμπ αδελφού του Σάηντ Κουτμπ (ιδεολογικού πατέρα της οργάνωσης των Αδελφών Μουσουλμάνων) που είχε αναλάβει να προωθήσει τα διδάγματα του αδερφού του. Βάσει αυτών, τόσο η προσωπική διαδοχή όσο και η διαδοχή των πρακτικών υποδεικνύουν μια λιγότερο ή περισσότερο χαλαρή καταγωγή της μιας από την άλλη, αν δε, συμπεριληφθεί στον συλλογισμό ότι ο IS,ως έναν βαθμό, ανδρώθηκε μέσα από τις εχθροπραξίες με το καθεστώς Άσαντ.

Αξιοσημείωτη και ιδιαίτερος διαφωτιστική, προς αυτή τη κατεύθυνση, αποτελεί η αιχμή της κριτικής της μουσουλμανικής κοινότητας προς την *“ισλαμική τρομοκρατία”*, όπως συχνά την ονοματίζουν. Πέρα από τις λοιπές δογματικές διαφορές και επανερμηνείες, η δράση των μαχητών του Ισλαμικού Κράτους, σύμφωνα με την ισλαμική ορθοδοξία, όπως την οικειοποιούνται διαλεκτικά οι πολυπληθέστερες ανά τον κόσμο μουσουλμανικές κοινότητες, είναι ενάντια σε εδάφια του κορανιού που κάνουν λόγο για υπομονή και υπακοή ακόμα και στον πιο δήμιο αφέντη. Οι διατυπώσεις *«Σας συμβουλεύω, να φοβάστε τον ΑΛΛΑΧ και να υπακούετε τους αρχηγούς σας, ακόμα και αν είναι ένας Αιθίοπας σκλάβος»¹* ή *«Να κάνετε υπομονή, γιατί ο ΑΛΛΑΧ είναι με*

τους υπομένοντες» {Κοράνι 8:46} υποδεικνύουν το παραστράτημα των μαχητικών οργανώσεων του τζιχάντ, έτσι όπως εκλαμβάνεται ως τέτοιο από τους λοιπούς μουσουλμάνους. Αναδεικνύεται καλύτερα δια της διαφωνίας η χρόνια στράτευση τόσο των Αδελφών Μουσουλμάνων όσο και του ISIS στην ανατροπή της εξουσίας της θέσης, που με τη σειρά της κραυγάζει υπέρ του προβαδίσματος του επίγειου καθεστώτος.

Όσο όμως, τούτων των κατά τα άλλα γνωστών λεχθέντων, θολώνει η πρωτοκαθεδρία του υπερβατικού τόσο αναδύονται ξεκάθαρα ερωτήματα που δεν είναι καθόλου εύκολο να απαντηθούν: Οι δογματικές διαφορές προέκυψαν ξάφνου κατόπιν μια διαφορετικής ανάγνωσης του κειμένου ή μήπως το θρησκευτικό πρόσημο των συγκρούσεων είναι μια έξωθεν επίπλαστη κατασκευή μέσα στο μηδέν, λόγω δυτικογενών συμφερόντων; Μάλλον τίποτα από τα δύο δεν ισχύει στην ολότητά του ακυρώνοντας το άλλο. Πιθανότατα οι φρικαλεότητες, έτσι όπως μεταδίδονται μέσα στο επικοινωνιακό-θεαματικό όργιο, αποτελούν απαύγασμα μιας δυναμικής διεργασίας στην οποία διαπλέκονται τόσο ο δογματικός σεχταρισμός όσο και οι πολιτικές πρακτικές που λαμβάνουν χώρα σε Ανατολή αλλά κυρίως Δύση.

Δεν αποτελεί πλέον μυστικό (μια λέξη στην οποία θα επανέλθουμε) ότι οι νέο-επεκτατικές πρακτικές αυτού που αποκαλείται ‘‘Δύση’’ με αιχμή του δόρατος τις ΗΠΑ, εξελίσσονται όχι βάσει μιας άμεσης και ευθείας, τουλάχιστον σε πρώτο χρόνο, στρατιωτικής επέμβασης αλλά μέσω της στήριξης στρατιωτικών οργανώσεων με ένα συνήθως αντικαθεστωτικό προφίλ. Χομεινί , Χουσεΐν , Μπιν Λάντεν είναι κάποια από τα ονόματα που καταδεικνύουν την συνεπή νέο-επεκτατική μέθοδο της λυκοφιλίας, μέχρις ότου αυτή ξεφύγει από τον έλεγχο. Όσο δηλαδή η αξίωση των μεγάλων δυτικών κρατών για εμπορικές απολαβές παραμένει ζωντανή και διεκδικήσιμη τόσο η κοινωνική ειρήνευση περιοχών που φέρουν το αντικείμενο της αξίωσης καθίσταται ανεπίτρεπτη. Μάλιστα, στην εποχή της εκμηδένισης των αποστάσεων και της διεύρυνσης ενός παγκόσμιου δικτύου εμπορίου και επικοινωνίας βιώνεται η απανταχού παρουσία του

επιτιθέμενου χωρίς αυτός να είναι απαραίτητα παρών. Η σημερινή επομένως ανάδυση του ISIS δεν είναι ξένη προς αυτή την τακτική. Η ισλαμική τρομοκρατία έχει άμεση συνάφεια με τον νέο-επεκτατισμό, μόνο που αυτή τη φορά έχει ένα θρησκευτικό καθρέφτισμα. Η δογματική παρέκκλιση ή η παρέκκλιση του δόγματος βρίσκεται σε μια διαλεκτική σχέση με την παραπάνω μέθοδο. Ούτε θρησκευοποιείται η σύγκρουση μέσα στο μηδέν των θρησκευτικών διαφοροποιήσεων αλλά ούτε οπλίζεται ο δογματικά παρεκκλίνων χωρίς έξωθεν χειρονομίες γεωστρατηγικών συμφερόντων.

Και κάπου εδώ , όμως, φτάνουμε στο σημείο που θα μπορούσε κάποιος να βρωντοφωνάξει ότι το IS έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο και ότι από την πάλαι ποτέ λυκοφιλία δεν έχει παραμείνει παρά το πρώτο συνθετικό της. Είναι όμως πράγματι έτσι;

Κι όμως, θα μπορούσε να είναι κάπως έτσι αν ο έλεγχος από τον οποίο θα ξέφευγε το IS είχε τον χαρακτήρα μιας κλειστού τύπου πρόληψης τρομοκρατικών επιθέσεων, αν είχε προκαθορισμένα μέσα και τεχνικές, αν ήταν ένα πεδίο με συγκεκριμένα όρια εκ των προτέρων διαμορφωμένα και νομικώς αμετάβλητα. Όμως ο σύγχρονος έλεγχος των δυτικών κρατών δεν έχει τέτοιο χαρακτήρα. Για την ακρίβεια, ο έλεγχος αυτός πρόκειται μάλλον για μια πολιτική και όχι απλώς για μια οριοθετημένη τακτική, που δεν έχει καταγωγή παρά μόνο αναφορά. Τα οριακά σημεία της πολιτικής αυτής είναι τόσο ευμετάβλητα και προσαρμοστικά που μια τρομοκρατική επίθεση όχι απλώς δεν εκφεύγει του ελέγχου αλλά επανακαθορίζει τα όριά του, με μόνο σκοπό να υπαχθεί σε αυτόν. Οι κατά περιόδους, με άλλα λόγια, επιθέσεις όπως αυτή του 2001, όσο και να διατείνονται πως απειλούν τον μηχανισμό τον οποίο εχθρεύονται, έχουν αποδείξει ότι το μόνο που καταφέρνουν είναι να διεγείρουν μια νέου τύπου διαχείριση προσαρμοσμένη στα μέτρα τους. Έτσι, οι επιθέσεις στο Παρίσι διέγειραν μια διαχείριση που αφορά τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική πολιτική των δυτικών κρατών. Από την μία η κατάλυση θεμελιακών νομικώς κατοχυρωμένων δικαιωμάτων και από την άλλη

ο συνασπισμός δυνάμεων με σκοπό τον βομβαρδισμό στόχων στη Συρία αποδεικνύουν πως αυτό που έχει σημασία για την βιοπολιτική των σύγχρονων κρατών δεν είναι η αποφυγή της επίθεσης αλλά η διαχείρισή της. Πόσο μάλλον όταν το ευμετάβλητο της διαχείρισης καθορίζεται από την ταύτιση του μορφώματος που χρήζει διαχείρισης με το μόρφωμα που ενεργοποιεί την νομικά προβλεπόμενη έκτακτη ανάγκη. Το ότι πολλοί, αν όχι όλοι, από τους επιτιθέμενους ήταν κάτοικοι ευρωπαϊκών κρατών φάνηκε ότι δεν εμποδίζει τα δυτικά αυτά κράτη να ενιαιοποιηθούν την πρακτική, αφού πρώτα ερμηνεύσουν την επίθεση κατά το δοκούν.

Αυτή η διαχείριση που όπως ειπώθηκε εμπεριέχει την άμεση εχθροπραξία (π.χ. βομβαρδισμοί) αποτελεί βασικό συστατικό του νέο-επεκτατικού κράματος όπως αυτό έγινε προσπάθεια να περιγραφεί παραπάνω. Η αρχική στήριξη δένει με την πιθανή μετέπειτα επέμβαση υπό το, εν δυνάμει, καθεστώς της έκτακτης ανάγκης. Η ανάδειξη, δηλαδή, του φανατισμού δεν είναι αποκομμένη από τις άμεσες και χρόνιες εχθροπραξίες της Δύσης στα εδάφη της Μ.Ανατολής. Τα αποτελέσματα κατά κάποιον τρόπο της διαχείρισης ενεργοποιούν μια αναβαθμισμένη διαχείριση που παράγει κάθε φορά αποτελέσματα άγνωστα, μέχρι τουλάχιστον κάποια από αυτά να γνωστοποιηθούν. Αυτή η διαχείριση της διαχείρισης διαμορφώνει και τα εκάστοτε σύνορα της βιοεξουσίας.

Κατ' επέκταση, αυτό και από αυτό το πλαίσιο συγκροτούν και συγκροτούνται αντίστοιχα τα υποκείμενα στις κοινωνίες των δυτικών κρατών. Η βιοεξουσία, όπως προαναφέρθηκε, ως διαδικασία δεν έχει ρητή καταγωγή παρά μόνο αναφορά σε θεσμούς, όπως το κράτος. Η νομική ταυτότητα του πολίτη πάνω στην ανθρώπινη ύπαρξη υφίσταται έναν διαρκή επαναπροσδιορισμό συμβιβασμένο με την ευμεταβλητότητα της διαχείρισης, αποτελώντας οργανικό κομμάτι της. Ως εκ τούτου, το υποκείμενο υφιστάμενο τις μετατοπίσεις της ίδιας του της ύπαρξης, μέσα σε αυτές τις σχέσεις εξουσίας, καταρρέει σε έναν διαχειριστή αλλά και διαχειριζόμενο, που βιώνει την επίθεση των φονταμεταλιστών

μέσα στο μηδέν και αποκομμένη από κάθε ιστορικότητα. Η συνισταμένη του διάχυτου φόβου, ως ένας τρόπος ελέγχου, σε συνδυασμό με την κοινωνική κινητικότητα και την υπερπληροφόρηση, οδηγούν τις δυτικές κοινωνίες στη λήθη του τραύματος που έχει προκληθεί στη Μέση Ανατολή από τις συνεχείς έμμεσες και άμεσες επεμβάσεις. Από αυτή τη θέση καλείται να νομιμοποιήσει τις απάνθρωπες βομβαρδιστικές επιθέσεις αλλά και να χαρίσει δικαιώματά του στο βωμό μιας διαχειριστικής ασφάλειας. Φράσεις όπως: “έδώ που φτάσαμε, πρέπει να υπάρξει συνασπισμός βομβαρδιστικών για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας” φανερώνουν πως μέσα σε συνθήκες κοινωνικής επιτάχυνσης το ιστορικό συνεχές κατακερματίζεται σε ένα σύνολο αυθύπαρκτων στιγμών, στις οποίες το παρελθόν δεν έχει αφήσει κανένα ίχνος. Έτσι η πρακτική των στρατιωτικών επεμβάσεων εκκενώνεται από το πρότερο νόημα της για να έρθει να εφαρμοστεί εκ νέου, κατόπιν μιας απειλής που φαντάζει αποκομμένη από τις συνθήκες ανάδειξής της. Αυτό που τώρα προέχει για την Δύση είναι η εργαλειακή διαχείριση του σοκ. Αν αυτή η διαχείριση οδηγήσει σε εκ νέου αναζωπύρωση του τραύματος, είναι κάτι που δεν άπτεται του παρόντος.

Έτσι, ο εξωστρακισμός του φονταμενταλισμού στο απόκοσμο και το α-ιστορικό, που αναφέρθηκε στην αρχή, ως μια συνθήκη της φενακιστικής μετάθεσης του νοήματος του είναι των τζιχαντιστών, δεν είναι ξέχωρη από την αντιμετώπιση της επίθεσης (π.χ. στο Παρίσι) ως μια επίθεση γεννημένη στο μηδέν. Το σύγχρονο εξατομικευμένο δυτικό υποκείμενο βιώνει τη συμπίεση της ιστορίας στην ατομική του χρονικότητα επιστρατεύοντας τις δυνάμεις της διαχείρισης του σοκ, κάθε φορά εκσυγχρονισμένες. Άρα, η νέο-επεκτατική πολιτική δεν είναι μυστικό. Πώς να είναι άλλωστε; Είναι η πιο φανερή αλήθεια της Δύσης. Η λήθη είναι το ίχνος μια μνήμης κάποτε παρούσας, όχι όμως ανύπαρκτης. Η απομνημόνευση όμως σε συνθήκες βιοεξουσίας ξεκινάει από το σοκ της επίθεσης και τελειώνει με την διαχείριση του, πατώντας πάνω στο πτώμα της συλλογικής μνήμης. Μέσα σε αυτό το διάστημα η μόνη αλήθεια είναι δεκάδες νεκροί στο Παρίσι, το βομβαρδισμένο νοσοκομείο

στη Συρία από ρωσικά και γαλλικά μαχητικά, οι βόμβες σε συριακές περιοχές, ο θάνατος δεκάδων αμάχων στη Συρία, χιλιάδες άνθρωποι πνιγμένοι και άλλοι αποκλεισμένοι σε συνοριακές γραμμές. Η μόνη πικρή αλήθεια της διαχείρισης. Μια αλήθεια που μένει να λησμονήσει η Δύση όταν θα χρειαστεί να διαχειριστεί το επόμενο σοκ επιστρατεύοντας τις πρακτικές της θανατοπολιτικής εκκενωμένες από το πρότερο νόημά τους, αφού πρώτα μηδενίσει το ρολόι. Μια αλήθεια της λήθης. Μια πραγματική λήθη που φλερτάρει με τα πεπερασμένα όρια της αλήθειας. Μια δικτατορία της υπερ-πραγματικότητας.

Το [βίντεο](#) που κυκλοφόρησε πριν από κάποιες μέρες, έδειχνε ένα σχολείο στη Συρία την ώρα του μαθήματος της Ιστορίας. Ο δάσκαλος μιλούσε για την ιστορική δημιουργία, διατυπώνοντας με αυθεντικό τρόπο πως και εκείνοι με τη σειρά τους γράφουν ιστορία. Την ίδια στιγμή μια βόμβα λίγες δεκάδες μέτρα πιο κει από τα δυτικόφερτα βομβαρδιστικά υπενθύμισε με τον πιο βίαιο τρόπο κάτι που ίσως ήξεραν: ότι για κάποιους η ιστορική δημιουργία αρχίζει και τελειώνει με τη διαχείριση του σοκ. Μια τόσο πραγματική συνθήκη που ποτέ δεν κρύφτηκε.

1. Άμπου Νταούντ νούμερο 4607 και ατ Τιρμιδί νούμερο 2676